

یک بیماری حاد تب دار و خونریزی‌دهنده است که از طریق گزش کنه و یا تماس با خون یا ترشحات یا لاشه دام و انسان آلوده به سایرین منتقل می‌شود. بیماری اولین بار در سال ۱۹۴۴ در کریمه اوکرائین شرح داده شد و نام تب خونریزی‌دهنده برای آن اعلام گردید. در سال ۱۹۶۹ معلوم شد عامل ایجاد کننده تب خونریزی‌دهنده کریمه کنگو مشابه همان بیماری است، که در سال ۱۹۵۶ در کنگو مشاهده گردیده است از اینرو ارتباط این دو مکان و بیماری باعث اسم فعلی شد. این بیماری بیشتر در مناطق صحرایی آفریقا، اروپای شرقی، خاور میانه عراق، هند، افغانستان، پاکستان، ایران و غرب چین مشاهده می‌شود.

CCHF در انسان بیماری شدیدی همراه با مرگ و میر حدود ۳۰٪ ایجاد می‌کند و شیوع بیمارستانی آن نیز بسیار زیاد است.

ویروس CCHF به وسیله کنه هیالوما منتقل می‌شود. مخزن ویروس در طبیعت اصولاً کنه‌ها هستند گاو، گوسفند، بز و خرگوش نیز به عنوان مخزن مطرح می‌باشند. این ویروس از طریق تماس مستقیم با خون یا ترشحات بیمار، لاشه حیوان آلوده (انتقال به قصابها و سلاخها) سبب ایجاد همه‌گیری‌های ناگهانی می‌شود. مقاومت ویروس در برابر حرارت کم است و در دمای 56°C به مدت ۳۰ دقیقه از بین می‌رود. بنابراین پختن گوشت و یا پاستوریزه کردن شیر باعث از بین رفتن ویروس می‌شود، ضمناً ویروس می‌تواند در خون به مدت ۱۰ روز در دمای 40°C مقاومت کند. صابون و مایعات یا مواد شستشو دهنده با اینکه ویروس از بین نمی‌برند ولی تا حدی ویروس را غیر فعال می‌کنند. با توجه به اینکه اسیدوزی که پس از چند ساعت از ذبح دام در جسد حیوان پیدا می‌شود. موجب از بین رفتن ویروس می‌شود در کشتارگاه‌های صنعتی لاشه دام به مدت ۲۴ ساعت در فضای ۴ درجه سانتی‌گراد نگهداری می‌شود تا ویروس از بین برود. فریز کردن گوشت در منزل در دمای منفی ۱ تا منفی ۴ درجه سانتی‌گراد نیز ویروس را از بین می‌برد.

بیماری در فصول گرم سال از اواخر فروردین تا اواخر شهریور (زمان رشد و تکثیر کنه‌ها) شیوع پیدا می‌کند. مواردی در بین اعضای خانواده بیمار و پرسنل پزشکی بعد از آلودگی با خون یا ترشحات بیمار رخ داده است. پرندگان به بیماری مقاومند (غیر از شترمرغ) لیکن می‌توانند با پخش کنه‌های آلوده باعث همه‌گیری گردند.

علائم بالینی

دوره نهفتگی بیماری به طور متوسط چهار روز و حداکثر دوازده روز است. معمولاً تا روز چهارم علائم غیر خونریزی مانند تب، سردرد، احساس سرما، خستگی درد عضلانی، پرخونی صورت، پرخونی ملتحمه و چشم، استفراغ و دردهای بالای معده بروز می‌کند. علائم خونریزی از روز چهارم شروع می‌شود. مرگ بیمار ناشی از شوک، کم‌خونی، خونریزی شدید ریوی، عفونت منتشر و... است. بیماری در حیوانات بدون علامت است.

درمان

در صورت بروز علائم و بیماری مراجعه فوری به پزشک و بیان تماس با دام یا بیمار مبتلا به تب خونریزی دهنده کریمه - کنگو ضروری است تا در صورت ابتلا فرد به بیماری درمان اختصاصی توسط پزشک معالج صورت گیرد.

پیشگیری

- ۱ - گوشت دام را از محل های مجاز و ممهور به مهر دامپزشکی خریداری کنید.
- ۲ - از کشتار دام در منازل و معابر عمومی و مراسم (عروسی ، عزا ، ورود حجاج ، زائرین عتبات عالیات و ...) خودداری نمائید.
- ۳ - بدون استفاده از وسایل حفاظت فردی (دستکش ، ماسک و ...) از تماس با لاشه ، احشاء و امعاء ، خون و ترشحات دام پرهیزید.
- ۴ - هرگز گوشت و جگر خام و نیم مصرف نکنید.
- ۵ - برای شستن و خرد کردن گوشت تازه و جگر و ... از دستکش استفاده کنید .
- ۶ - کنه عامل انتقال بیماری است از له کردن آن بر روی پوست به شدت پرهیز کنید .
- ۷ - در مناطقی که دام نگهداری می شود باید منازل و اصطبل و ... سمپاشی شود.
- ۸ - در صورت مسافرت و اقامت در مناطق روستایی از پماد دور کننده حشرات استفاده نمایید .
- ۹ - در صورتی که بعد از مسافرت به مناطق روستایی و مجاورت با دام و کنه به طور ناگهانی دچار تب و سردرد ، در عضلات و خونریزی از معده ، بینی و شدید سریعاً به اولین پزشک یا مرکز بهداشتی درمانی مراجعه نمایید .
- ۱۰ - بیمار مشکوک به CCHF باید ایزوله شود و با افراد خانواده و پرسنل بیمارستانی در تماس نباشد.
- ۱۱ - کلیه وسایل بیمارستانی مانند ماسک، دستکش، روپوش، پیش بند، لوله های خون، سرنگ های استفاده شده و هر وسیله ای که با ترشحات بیمار در تماس بوده باید سوزانده شود.
- ۱۲ - جهت گندزدایی توالت ها، محیط آلوده به خون و ترشحات بیمار از مواد گند زدا و ضد عفونی کننده مناسب استفاده شود.
- ۱۳ - چون دام مبتلا به بیماری تب خونریزی دهنده کریمه - کنگو بدون علامت است، باید از مصرف گوشت تازه خودداری شود . و گوشت دام پس از ذبح تا ۲۴ ساعت در دمای منفی ۱ تا ۴ قرار گیرد تا ویروس های آن کشته شوند و پس از آن نسبت به تکه کردن و آماده سازی آن اقدام شود.

لازم به ذکر است که این بیماری واکسن ندارد

از خرید گوشت های بازرسی نشده بدون مهر دامپزشکی (کشتار غیر مجاز) خودداری کنید.